

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko pa 3 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

GOSPODARSTVO.

Nov način prasičjereje.

Pri nas na Dolenjskem je navada, da dajemo prasičem kuho. Prasiči dobe po zimi skoro samo kuho, po leti jim dajemo pa poleg kuhe tudi različno zelenjavo v surovem stanju, tako n. pr. salato itd. Ravno tako delajo tudi po drugih krajih naše dežele. Vspehi, ki jih imamo s tako rejo, so dobri, če tudi moramo priznati, da stane kuha precej dela in tudi stroškov.

V zadnjem času se je začelo tudi po naših krajih razpravljati vprašanje, ali bi ne kazalo pokladati prasičem samo surovo krmo, kakor dela n. pr. grajščak vitez Plessing v Waldeku na Štajarskem in kakor delajo po njegovem izgledu že tudi nekateri drugi gospodarji. Ako se to vpelja, bi se reja močno olajšala in tudi pocenila.

Ker je to vprašanje za nas Dolenjce z ozirom na našo obsežno prasičjo rejo važno in vredno, da se o njem razpravlja, zato si hočemo danes Plessingovo rejo nekoliko bližje ogledati, zlasti tudi zaraditega, ker se je v zadnjem času o tej reji tako pisalo, da je dobil človek vtis, kakor bi se v Waldeku prasiči redili s senom prav tako, kakor se redi pri nas goveja živina. — Glavni znak Plessingove reje obstoji v tem, da redi Plessing svoje prasiče povsem naravno, deloma s tem, da jim poklada zares samo surovo krmo, deloma s tem, da jih spušča veliko na plano. Poleti se gonijo na pašo, v bližnje gozde in na njive, po zimi se pa spuščajo v ograjene prostore, kjer je dosti prilike, da se prasiči izprehodijo, da rijejo in da si poiščejo v zemlji vseh tistih rudninskih snovi, ki so prasičem neobhodno potrebni za boljšo prebavo in ugodnejši razvoj. S tem, da pridejo prasiči po zimi in po leti veliko na plano, se živali močno utrjujejo, kar je za plemene živali prevelike važnosti. Kolika važnost se poklada v Waldeku na to, da se živali zunaj svinjaka rede, povzamemo lahko iz tega dejstva, da se spuščajo že mlada preseta, ki so komaj štiri do do osem dni stara, ob ugodnem vremenu na plano, kjer se jim predloži nekaj prsti, da morajo takoj riti in si iskati živeža, kar je za razvoj mladih živali in še posebej za razvoj zob veliko vredno in tudi potrebno.

Povsem naravno je pa tudi vse krmljenje prasičev, ker ne dobe prasiči prav nobene kuhe, ne poleti ne pozimi. Pokladanje same surove krme ni sicer nič novega, če pomislimo, kako se redijo prasiči na Ogrskem in po balkanskih deželah, ali za nas, ki smo vajeni dajati prasičem večidel samo kuho, je to

nekaj novega. Nekaj novega je to pa tudi zaraditega, ker se redijo pri Plessingu na ta način prasiči žlahtnega angleškega plemena, od katerega, je znano, da je vajeno na skrbno strežbo in dobro hlevsko rejo.

Čez poletje se v Waldeku prasiči deloma pasejo, deloma se jim poklada zelena krma, trava, zelena detelja in druga zelenjava. Vsa ta krma se poklada seveda zunaj na prostem iz nizkih gar, ki se postavijo (kakor za ovce) na tla, ali se pa obesijo na priličnih mestih svinjskega dvorišča. Take gare so boljše kakor če se krma meče na tla. Stem se zabrani prehlavno popadanje in požiranje, po drugi strani pa tudi to, da prasiči toliko klaje ne zgazijo in onesnažijo. Pesnega perja pa ne pokladajo prasičem. Izkušnja je pokazala, da je surovo pesno perje škodljivo, ker povzročuje vnetje prebavil, časih v taki meri, da so obbolele živali tudi poginile. Z obiranjem pesnega perja se dobi pa tudi manj pese in slabšo peso. Pesa ostane bolj drobna, bolj prazna, bolj lesena in sploh slabša za dlječasno shranitev. Po zimi se poklada prasičem surovo korenstvo in suha krma. Izmed korenstva se daje najbolj pesa, repa in korenje. To korenstvo se poklada kakor je, nič oprano in tudi nič razrezano. Nekaj posebnega pri celi reji je pa to, da se daje prasičem tudi suha krma o zimskem času. Malo čudno se sliši to, ali je vendar resnica. Prasiči dobe otavo ali mehko in drobno seno, ki se poklada prav tako iz gar kakor zelena krma. Razen tega se jim daje tudi seneni drobir, potem ovsene, pšenične in ajdove pleve. Seneni drobir (sempir) in pleve se pred pokladanjem dobro poškrope in zabelijo z otrobi ali zdrobljenim žitom (turšico), da je krma bolj okusna in tečna. Za pribojšek se daje če treba še posebej žito in zrnje sočivja. Od žita se daje navadno zmes ovsa, ječmena, ajde in turščice, ki se nekoliko pomeša z drobno prstjo. Od sočivja se daje zdrobljeni bob.

Vsa krma se nalašč zunaj poklada in vsem prasičem skupaj, mladim in starim. Na ta način ostanejo svinjaki bolj snažni. Zunaj na svežem zraku pa tudi vsa krma bolj diši in bolj tekne kakor v svinjaku, posebno, ker se vsim prasičem skupaj polaga. Žito se poklada v koritih, ki se imajo na prostem. Če je slabo vreme, se poklada krma pod posebno lopo, ki daje prasičem tudi potrebno zavetje in senco. Navadno se predloži vsa krma še le potem, ko so se prasiči zunaj hleva že nekoliko razhodili in osnažili.

Poleti kakor tudi po zimi se poklada vsa krma le po dvakrat na dan, vselej pa točno ob določenem času. Po vsakem krmljenju se prasiči napojé s svežo vodo. To bi bila ob kratkem reja, kakor jo

nahajamo pri vitezu Plessingu v Waldeku. Tako redi Plessing svoje plemene prasiče. Pa tudi pitanim prasičem ne daje nobene kuhe. Dodati bi bilo za danes le še to, da se napravljajo za prasiče nalašč tudi celi kupi komposta, da prasiči po njih rijejo in iščejo črvov in raznih rudninskih snovi. Ti kupi se delajo iz prsti, blata iz ribnjakov, pepela, oglja itd.

Vspehi, ki jih dosega vitez Plessing s to rejo, so prav ugodni, kakor se sliši. Živali se s tako rejo močno utrdijo in ugodno razvijajo. Stroški reje so seveda veliko cenejši, kakor je tudi vsa reja veliko lažji. Plessing redi do 400 prasičev, a vsem tem živalim strežejo samo 3 osebe.

Vredno bi bilo, da bi si to rejo ogledali na mestu samem tisti naši posestniki, ki se pečajo v večji meri s prasičjo rejo in ki niso imeli prilike, udeležiti se letošnjega poučnega potovanja po Štajarskem. Na ta način bi se najlažje prepričali o vspehih, ki jih imajo v Waldeku. Posebno našim večjim posestnikom bi bilo svetovati, da bi si ogledali to rejo, ki utegne postati za marsikoga, ki je zaradi neugodnih in žalostnih poselskih razmer že opustil prasičjo rejo, zopet nova spodbuda za to prevažno gospodarsko panogo.

Koliko stane reja bika na leto?

To je vprašanje, za katero se naši gospodarji veliko premalo zanimajo, ki je pa potrebno in vredno, da se povsod pretrese, ako naj reja bikov po Dolenjskem bolj napreduje kakor je dosedaj napredovala.

Znano je, da je reja bikov pri nas silno slaba, tako da ne more biti nič bolj. L. 1890 smo dobili poseben zakon, ki naj bi pripomogel, da bi se vsa stvar na bolje obrnila. V resnici se je tudi od tega zakona mnogo pričakovalo. Ali če pogledamo danes po 15 letnem njegovem obstanku vspehe zakona, vidimo, da se ni gledé reje bikov nič izpremenilo. Kjer smo bili z našo bikorejo pred 15. leti, tam smo še danes. Ne le, da nam bikov primanjkuje, je tudi reja sama na sebi slaba in pomanjkljiva. Edini vspeh, ki se je dosegel s tem zakonom, je ta, da se biki vsako leto popisujejo in po posebnih komisijah pregledujejo. Po pisarnah je vsled tega precej dela, za licencevanje precej stroškov, ali zunaj na kmetih je vse pri starem.

Kaj je temu vzrok? Ali zakon? — Ne! Zakon je dober in potreben!

Po našem mnenju tiči vzrok v tem, ker manjka naši bikoreji zdrave gospodarske podlage, ali z drugimi besedami rečeno, ker se naša bikoreja ne izplača. Dohodki so premajhni, stroški preveliki! Ko bi se reja dobro izplačala, ko bi imeli naši gospodarji lepe dohodke od nje, eden in drugi bi se je poprijel. Ali tako je nobeden ne mara, ker ne dobi toliko dohodka z junčevino, kolikor ga reja stane. Stroški reje so večji kakor dohodki. K temu se pridruži pa še vsa neprijetnost, ki je združena s tako rejo. Kdo se bo pa ogreval za rejo, ki ne nese in ki je vrh tega združena s sitnostmi, z izgubo časa itd. Kdo se bo vnel za tako rejo? Nihče! In zato je pa tudi položaj naše bikoreje tako žalosten! Nihče se noče zanimati za to rejo, celó taki zastopi ne, ki so poklicani v to, dasi je vsa bikoreja v javnem interesu in največjega pomena za razvoj živinoreje v posameznih pokrajinah.

Da se bikoreja našim posestnikom, ki pobirajo po 60 h ali 1 K junčevine, res ne izplača, in da je treba prav v tem pogledu kaj vkreniti, da se razmere izboljšajo, to povzamemo lahko iz sledečega računa.

Vzemimo, da je bik 500 klg. težak. Stroški za rejo znašajo v tem slučaju:

1.) stroški za krmo, 365 × 15 klg.	
sena = 44.75 metr. centov po 5 K . . .	223.75 K
365 × 1 klg. ovsa = 365 klg. ovsa po 12 K . . .	43.80 K
2.) stroški za strežbo (primeren del) . . .	30.— K
3.) stroški za hlev (najemščina) . . .	20.— K
4.) stroški za sol, klajno apno, svečavo . . .	10.— K
Skupaj . . .	327.55 K

Stroški reje znašajo tedaj 327.55 K.

Koliko znašajo pa dohodki?

Če računam samo 1 K junčevine in če pride, kakor velewa zakon, 100 krav na bika, potem znašajo dohodki . . .	100.— K
Če primerjamo dohodke s stroški, se pokaže izgube . . .	227.55 K

In če računamo manj kakor 1 K junčevine, je primanjkljaj še večji.

Ali je mogoča v takih odnošajih dobra bikoreja? Gotovo ne! — Iz tega izgleda se lahko prepričamo, da se reja bika v rokah navadnega posestnika, ki je prisiljen pokrivati njene stroške z junčevino, res ne izplača, ako pobira po 60 h, 80 h, ali 1 K od krave.

Prepričajo naj se na tem izgledu pa tudi vsi oni, ki so proti zvišanju junčevine, da je zvišanje junčevine edina pot, po kateri se lahko povzdigne vsa bikoreja v rokah navadnega posestnika. — Res je, da se pri biku tudi nekoliko priredi, ali to, kar se pri biku priredi, to naj bi bil za bikorejca nekaj čistih dohodek, nekako plačilo za njegov trud, plačilo za izgubo časa in za razne neprijetnosti, ki so združene s to rejo. Ta dohodek naj bi dajal potrebno spodbudo za rejo bikov, v ostalem bi se morala pa vsakoletna reja pokrivati z dohodki junčevine. Sicer je pa prirejek pogostoma prav pičel ali ga pa tudi ni, kar opazujemo posebno v tem slučaju, če kupimo dragocenega bika. V tem slučaju so nakupni stroški časih večji, kakor je skupiček, ki ga dobimo od mesarja, kadar bika prodamo.

Pomislimo vse to in postavimo našo bikorejo na trdno gospodarsko podlago. Kadar se bo reja bikov dobro izplačala, bo tudi lahko napredovala, prej pa ne — in naj bo zakon še tako dober!

Rojaki!

Vaša požrtvovalnost je omogočila podpisnemu odboru postaviti na najlepšem ljubljanskem trgu najgenijalnejšemu našemu pesniku dr. Francetu Prešernu dostojen spomenik po osnutku mojstra Ivana Zajca. Ta spomenik se bode ob navzočnosti mnogoštevilnih slovanskih gostov slovesno odkril dne 10. septembra t. l.

Rojaki! Podpisani odbor za trdno pričakuje, da se slavnosti odkritja Prešernovega spomenika udeležite kar najštevilneje. Saj ima ta slovesnost pomeniti poklonstvo manom duševnega velikana, kakršni se redko porajajo na svet; s kakršnim se ima torej temveč povoda ponašati mali slovenski narod, ki v dr. Francetu Prešernu ne slavi samo svojega velikega pesnika, temveč tudi preroka in političnega navduševalca.

Ne pozabimo, da nam je v trenutkih največjega pritiska, ko mu je krvavelo srce zaradi brezpravnosti slovenskega naroda, zaklical Prešeren poln preroškega duha, „da se vremena bodo nam zjasnila“ in da je s plamenečimi besedami načrtal pravec vsej naši politiki, ko je s povzdignjenim srcem zapel, da „največ sveta otrokom sliši Slave“.

Rojaki! Temu pesniku torej odkrijemo spomenik dne 10. septembra t. l., spomenik v takih razmerah, kakor ga slovenski narod ni še postavljaj in ga bržkone tudi postavljaj ne bode.

Podpisani odbor nikogar izmed Slovencev ne bode posebej vabil k slovesnosti odkritja; zdelo bi se mu to razžaljivo, ker vé, da se vsak rodoljub zaveda, kaj je dolžan spominu Prešernovemu.

Vabljeni ste torej tem potom vsi vkup in vsak posebej; vabljeni zlasti društva, o katerih je želeti, da se udeležijo slavnosti z zastavami.

Da bode pa mogoče glede slavnostnega sprejema ukreniti vse potrebno, naj blagovole društva, ki se slavnosti udeležijo z zastavami, naznaniti to sopodpisanemu odborovemu tajniku najkasneje do 8. dne septembra t. l.

V Ljubljani, dne 2. avgusta 1905.

V imenu odbora za postavljenje Prešernovega spomenika:

Ivan Hribar

Fran Trdina

mestni župan, predsednik.

mestni knjigovodja, tajnik.

Politični pregled.

Ob tem času vladarji radi potujejo in se shajajo med seboj. Tako pride sredi tega meseca angleški kralj Edvard v Marijine kopeli na Češkem, kjer se bosta bržčas sešla z našim cesarjem. Z nemškim cesarjem pa se bo kralj Edvard kaj pomenil, ko se bo preko Nemčije vračal domu.

Obrtni odsek pridno deluje, a veliki industrijci nagajajo kar morejo, da bi preprečili obrtnemu stanu koristno preosnovo tozadevnih postav.

Avstrijski general je ob turški meji napravil izlet z nekaterimi častniki. Prišli so na turško ozemlje, in nagloma se je zbralo krog 300 Turkov, ki so začeli s puškami streljati Avstrijce, katerih je več ranjenih.

Svojo veliko oliko so pokazali Nemci v Celju dne 7. t. m. Napojili so poulično druhal, da je pobila Slovincem okna pri „Narodnem domu“ in pri „Zvezini tiskarni“. Policaji so vse to mirno gledali. Kriv je tega dejanja celjskih Nemcev tamošnji državni pravdnik, ker ni zaplenil necega lista, ki je strastno hujskal na Slovence.

Na Saškem in v Turingiji so zaprli nad 4000 tovarn. Brez dela in kruha je več ko 60.000 delavcev. Bojé se nemirov. To se vidi, kako slabo poskrbljeno je za delavce tudi drugod.

Na Italijanskem so imeli volitve v mestne zbore in deželne zastope. Po mnogo krajih so prodrli katoličani, v Benetkah celo z večino 2000 glasov. Volitve so se vršile mirno in vlada se je vedla povsod popolnoma nepristransko.

Odkar sta se zadnjič na morju sešla nemški cesar in ruski car, se Francozi približujejo Angležem in obratno. Francosko bojno brodovje je bilo na Angleškem kaj lepo vsprejeto. Kralj je napil Francozom v prav izbranih besedah. Ob enem pa tišče Angleži za Nemci. Kralj Edvard je pisal lastnoročno nemškemu kancelarju Bülowu, da želi z Nemčijo prijaznih razmer. Tudi bo v

jeseni angleško brodovje prišlo do nemške obali ter bo tam lepo vsprejeto. Bržčas bi Angleži radi osamili Rusijo.

Kako Francozi umevajo „svobodo“, dva dokaza. Mestni zastop je v nekem mestu prepovedal usmiljenkam govoriti z bolniki o verskih stvareh in duhovnik ne sme k bolniku, četudi ga ta kliče, drugače nego z dovoljenjem oblastnij. — Pred 30 leti sezidali so Francozi na najvišjem griču mesta Paris veličastno cerkev v čast presv. Srcu Jezusovemu. Sedaj bodo pa tam tik pred glavnim vhodom postavili spomenik nekemu človeku samo zato, ker se pri procesiji Sv. R. T. ni odkril! Če to ni peklenska hudobija!

V Rusiji so vse ječe prenapolnjene, nad 100.000 ljudij tiči v njih in umira radi različnih bolezni. V Sibirijo jih pa ne morejo spraviti, ker manjka vojakov. Notranji nemiri so čedalje hujši. V Rigi spet stavka nad 20.000 delavcev, in tako po mnogih drugih mestih. V Lublinu so vojaki raztrgali generala, ker je ustrelil dva uporneža, ki nista hotela iti na vojsko v Mandžurijo. V mornariškem ministerstvu so bombe napravile ogromno škodo. Več višjih uradnikov je postalo spet žrtev anarhistov. Če ne dá car ustave, kar se je pričakovalo za 12. t. m., in če ne bo Linevič vsaj enkrat premagal Japoncev, kakor tako samozavestno obljubuje, bo izbruhnila revolucija, kakoršne svet še ni videl. Vrh tega je pa po nekaterih pokrajinah še huda lakota in kmetje s silo iščejo živeža. Pač žalostne razmere!

Velika, lepa in bogata Avstralija je bila odslej odvisna od Angleške. Sedaj pa so se postavili na lastne noge in hočejo imeti samostojno ljudovlado. Ustava in postave so z večine že dodelane. Vprašanje je le, kaj bodo rekli Angleži, dosedanji gospodarji.

Obrtnikom — rokodelcem.

(Konec.)

G. Kregar, zbornični svetnik, je v ta namen 13. m. m. sklical zaupen shod obrtnikov, večinoma načelnikov obrtnih zadrug iz Ljubljane; pri tem shodu sta bila pričujoča tudi dva člana novomeške zadruge in sicer gg. Francić in Maloyič, ki sta med drugim tudi stavila svoje nasvete v korist članom obrtnikom tukajšnje zadruge. G. poslanec je vse nasvete uvaževal ter obljubil po moči vstreti željam posameznih predlagateljev.

Da ne bode trud naših zastopnikov zastonj, storimo tudi mi svojo dolžnost za obrambo svojih interesov, nikar ne držimo križem rok in ne zahtevajmo, da bi se drugi za nas trudili v potu svojega obraza, ki niso člani našega stanu, ki nimajo nikakih koristi od nas, ki se potegujejo edino vsled človekoljubja za nas. Ker bodejo naši bodoči interesi odvisni od našega sodelovanja, ki ima biti združeno v obrtnih zadrugah, delujmo da se osnujejo povsod, kjer jih še dosedaj ni, po onih krajih, kjer iste že obstoje a brez vsakega življenja, storite potrebno da se ožive, kajti samo ime ne donaša ničesar. Od nove reforme obrtnega reda bodejo imeli korist pred vsem obrtniki, ki so v obrtnih zadrugah, teh je največ po mestih, če se tudi po deželi osnujejo, bodejo deželni obrtniki še na slabšem, nego dosedaj. Po nižjedolenjskem so večinoma obrtniki v združenju, umestno bi bilo, da se osnujejo zadruge za ribniški, velikolaški, žužemberški in trebanjski sodni okraj, tako bi bili cele dolenske obrtniki organizovani med seboj, kar bi brezdvomno veliko koristilo. Toraj sotovariši, k delu za osnivanje obrtnih zadrug, tozadevna pojasnila daje drage volje novomeška obrtna zadruge ter preskrbi poročevalce, da na shodih pojasnjujejo, kako koristne da so dobro osnovane zadruge in če so iste v spretnih rokah. Ker se nikdo za nas ne zanima, da bi nas vodil k naobrazbi, pomagajmo si sami

in zaupajmo v samopomoč. Kdo je temu kriv, da šestnajst tisoč obrtnikov v naši deželi nima niti enega zastopnika obrtnika v deželnem zboru kranjskem? Kaj naj bi govoril še le o zastopniku v državnem zboru? Pojdimo se učiti od Čehov, ki imajo po več obrtnikov v državnem zboru, med temi je eden v odseku, ki sedaj deluje in je po poklicu mi-zarski mojster. Zavednost in izobrazba jim daje v roke moč vse to doseči, kar je pri nas tako pomanjkljivo. Delujmo v skupnosti in ljubezni, kar bode nam edino donášalo koristi, s tem povzdignemo tudi svoj stan do one veljave in časti, katera mu pristoja. V krog sodelovanja vas vljudno vabi
Vaš sotovariš
Obrtnik.

LISTEK.

M a t i.

Dobro sem jo poznal; vedel sem nje zvonko ime; poznal sem tudi nje soproga, ki je bil profesor in imeniten, ugleden mož. Pa kadarkoli mislim nanjo, ne vem ji dati družega imena in naslova nego: mati.

Dolgo časa je morala čakati na srečo materinstva. A slednjič se je vendar izpolnila najiskrenejša želja njenega plemenitega srca. Dobila je sina, in dala mu je ime Jožef.

Bil sem enkrat tam, ko je — kakor že prej tolikrat — sklonjena nad otrokovo zibelko vedno in vedno nečesa iskala: da bi jo pogledal, ali, kakor je sama rekla, iskala je dušo v njegovih očeh. In ravno ko sem bil tam, je veselo zavrisnila in rekla: „Spoznal me je, pogledal me je, nasmejale se mi je.“ In mati je bila sreče vsa iz sebe.

Meni pa je postalo tesno pri srcu: Zakaj, sam ne vem. Kakor bi bil naprej slutil in čutil, kar mi je čez par dni povedal naš najboljši zdravnik za oči, mali Jožef je bil slep na obe očesi.

Kako je sprva prenesla to vest, mi ni znano. Vem le, da ni zbolela, niti ni vpila in še manj divjala. Noč in dan je sedela ob zibelki malega Jožefa in veliko mislila in mislila.

Mine par tednov. Kar opazim, da hodi dan za dnem redno mimo moje hiše. Hodila je učiti se k ravnatelju nekega zavoda za slepce. Nakupila je celo knjižnico knjig, kako je ravnati s slepci in kako jih vzgajati. Potem je pa spet sedela cele dolge ure ob postelji malega Jožefa in brala. Veliko se je pač naučila iz knjig, a večina je prirastla iz nje lastne duše.

Njegova duša naj bi imela luči, luči toliko, kolikor je sploh more dati vera, véda, umetnost. To luč mu prižgati, trudila se je od vsega početka.

Brigala se je samo za dečka. Ne spominjam se, da bi jo bil videl doma delati kaj družega, nego kar se je tičalo dečka in nanašalo nanj. Pa tudi zunaj hiše je nikdar nisem videl brez malega Jožefa.

„Midva imava oba skup samo dvoje oči“, je rekla, „in jaz mu vendar ne morem vzeti oči.“

Govoriti se je slepi Jožef naučil že ko je bil malo nad leto star; a prav nič se ni potrudila, da bi ga učila hoditi in tekati. „Potem bo hotel stran in proč“, je dejala, „potem pride kopnenje in poželjenje, in kdor ima to dvoje, pa je ne more utešiti in zadovoljiti, je nesrečen. Nosila ga bom, dokler ne bo tekal čisto sam.“

Imela je krasen vrt. Tjakaj sem prišel nek čudovito lep pomladanski dan. Vse naokoli je bilo polno krasote in blišča in sijaja in ljubkosti in veselja. Na vrtni klopici je sedela, petletni sinček poleg nje in pripovedovala mu je pravljice.

A mižala je.

Ko čuti, da se bližam, se ustraši in spregleda in me pogleda. Jasna svetloba jo je bodla v oči in dolgo časa je pomežikavala. Vedel sem, da je dolgo, cele ure, sedela v pomladnem vrtu zaprtih očí! Mati ni hotela gledati tisočerih čudežev oživele narave, ker ni moglo oko njenega otroka vsprejeti najmanjšega žarka te lepote.

Ravno radi tega tudi ni nikdar potovala. Zakaj? je vprašal ta ali oni.

„Za naju je popolnoma vseeno, kje sva“, je odgovorila, „pa ko bo večji, pojdeva k morju, da bo slišal šumenje in bobnenje in divjanje valov.“

Vsako poletje je s svojim sinom prebila na deželi. Vo-dila ga je h krotkim konjem, da jih je otipaval, peljala ga h kravam in ovcam, previdno se je smel dotakniti pluga in brane. Sedela je poleg njega ob ribnjaku in mu opisovala kretanje in gibanje gosij in rac, opisala mu je urnega mladega labuda, ter mu pustila, da je šel malo v vodo.

Lovila je vrabce, ribe, deževnice, žabe, da celo martinčke, da jih je Jožef za par trenutkov potipal, potem jih je pa iz-pustila. Smel je z nizdoli visečih vej trgati različno sadje in iz brazd kopati krompir. Šla je z njim pod streho in v klet, na svišli in v hlev ter visoko gori v stolp k zvonom župne cerkve.

Jasne pojme in podobe in predstave je hotela podati njegovi duši

Urila je njegovo domišljijo. Sam sem slišal, kako je deček krasno opisoval različne stvari, kakor malokak otrok zdravih očí. Tedaj je bila mati srečna. Vedela je, da je domišljija oko naše duše, katerega ne zakriva nobena megla in nobena noč in ga ne omejuje nobeno obzorje. (Konec sledi.)

Piše se nam:

Iz Kostanjevice. Na veličasten način je proslavila dne 29. in 30. julija Kostanjevica 40letnico mašništva svojega župnika g. D. Pavliča. Že popoldne v soboto so razobesili nekateri gospodarji zastave raz svojih hiš, zvečer pa je zažarela cela Kostanjevica v bujni razsvetljavi, mej tem ko so po gričih okoličani žgali mogočne kresove. Prebivalstvo je takorekoč tekmovalo med seboj, kdo da več pripomore k slavnosti in lepše razsvetli svoj dom, in zastoj si iskal stranke, ki bi ne bila slavnostno rasvetlila svojih oken. Ob 9. uri se je prire-dila slavljenju bakljada in serenada, pri kateri je sodelovala godba slavne c. kr. meščanske garde in moški zbor, ki je pod vodstvom g. učitelja F. Grajlana zapel „Jadransko morje“ in „Domovini“, moštvo c. kr. garde in prost. gasilno društvo pa je nosilo lampijone in svetilke. Mej sviranjem godbe in petjem se je na prostornem župnijskem dvorišču zažigal ume-talni ogenj, ki je čarobno razsvetljeval okolico in nebrojno občinstvo, ki je bilo tukaj zbrano. Še so zaorili navdušeni „živio-klici“ in množica je odkorakala za godbo po mestu, ki je plavalo v luči. — V nedeljo so prišle čestitat deputacije obč. zastopa, mestnega načelnštva, c. kr. priv. meščanske garde in prost. gasilnega društva ter je ob tej priliki g. župan I. Globočnik izročil jubilantu diplomu častnega občanstva, za kar ga je občinski svet izvolil v svoji seji dne 23. julija. — Diploma je krasno ročno delo g. učitelja I. Erbežnika. — Že v soboto so prišle čestitat gospe, na čelu jim gospa Globoč-nikova in p. n. učiteljstvo, na čelu mu g. nadučitelj A. Pavčič. Došlo je tudi mnogo pismenih in brzojavnih čestitk.

Cerkveno opravilo vršilo se je slovesno. Gosp. župnika so obe Marijini družbi, duhovščina in številno občinstvo spre-mili v slovesnem sprevodu v ozaljšano cerkev, kjer je ob obilni asistenci daroval sv. mašo, krasen govor pa je imel g. dekan F. Schweiger. Opravila v cerkvi so se udeležile prej omenjene deputacije, povabljeni gostje ter domači in tuji župljani.

Slovesnost je v resnici vspela vsestransko, tako da mora biti g. župniku v veselje, Kostanjevici in fari kostanjeviški pa v čast in ponos!

Domače vesti.

(Umrl) je dne 1. avgusta t. l. dvorni svétnik dr. Gregor Krek. Bil je vsenčilišni profesor v Gradcu za slovansko filo-logijo. Ranjki je bil rojen l. 1840 v Čateni (župnija Javorje na Gorenjskem). Znan je kot slovenski pisatelj in pesnik. — Dné 6. avgusta je pa v Monakovem na Bavarskem umrl Anton Ažbe, porojen l. 1865 v Poljanski dolini. Začel je kot učenec domačina slikarja Wolfa, potem je dovršil slikarsko akademijo na Dunaju, nato se je nastanil v Monakovem, ustanovil lastno slikarsko šolo v Monakovem, kateri zayod je tako zaslul, da je imel med svojimi učenci tudi prince, kneze in da je imel nad 100 učencev. V najlepši moški dobi, ko bi imel še naj-lepše umotvore završiti in ko si je tudi gmotno že dobro stal, je moral umreti.

(Odlikovanje.) Farni cerkovnik v Toplicah Franc Gutman je prejel svetinjo za 40letno zvesto službovanje. V god sv. Ane, farne patrone, mu jo je g. župnik vpričo faranov izročil. Odšel je 73 let.

(Nov župan.) Novoizvoljeni občinski odbor v Toplicah je dne 31. julija izvolil z 18 glasovi za župana g. Iv. Sitarja, kandidata kat.-narodne stranke. Prejšnji župan je dobil 9 glasov, 2 nasprotna glasova sta bila razcepljena.

(„Dol. pevskega društva“) vrtna veselica dne 6. avgusta t. l. na „Tučkovem“ vrtu, katera je bila vrlo dobro obiskana, se je vsled nastalega slabega vremena ob polu deveti uri zvečer završila. Mnogo gostov se je potem še dolgo dobro zabavalo v gostilniških prostorih.

(Imenovanja pri učiteljstvu.) V seji dne 3. avgusta t. l. je deželni šolski svet za Kranjsko imenoval nadučiteljem v Bušečo vas g. Ivana Kocijančiča, nadučiteljem v Dobropolje g. Štef. Primožiča, nadučiteljem v Bučko g. J. Štrukelja, nadučiteljem v Prečno g. J. Mikuža. Za stalno je nameščena kot učiteljica v Št.-Jerneju gđ. Ema Tirlik, za Mirno gđ. Ludmila Mazgon in za Mirnopeč gospa Klementina Pikl. Gđ. Antonija Hribar je imenovana za učiteljico v Št. Vid, gđ. Marica Barle za učiteljico v Prečno in gđ. Marija Znanc za provizorično učiteljico v Dobrniče.

(Maturanti) novomeške gimnazije, ki so l. 1875 dovršili to gimnazijo, praznovali so dne 7. in 8. avgusta t. l. svojo 30letnico v Novem mestu. V ta namen so imeli skupno sv. mašo ob 9. uri dopoldne v frančiškanski cerkvi, opoldne pa banket v „Tučkovi“ gostilni.

(Utonil) je v Krki pri Novem mestu dne 30. julija t. l. rokodelski vajenec 15 letni Dular iz Cegelnice. — 3. t. m. utonil je pa 14 letni mizarški vajenec Jakob Martinčič iz šmarješke fare.

(V cesar Franc Jožefovi bolnici) usmiljenih bratov v Kandiji pri Rudolfovem sprejelo se je meseca julija 122 bolnikov, koncem junija jih je ostalo 86, skupno število oskrbovanih tedaj 208. Izmed teh je zapustilo bolnico 96 ozdravljenih, 20 zboljšanih in 6 neozdravljenih. Umrlo jih je šest. V oskrbovanju je ostalo koncem meseca julija 80 bolnikov. Oskrbovalnih dni se je nabralo v pretečenem mesecu 2529.

(Mestna hranilnica v Novem mestu.) V mesecu juliju 1905 je 215 strank vložilo 149.954 K 85 h, 250 strank vzdignilo 111.130 K 97 h, torej več vložilo 38.823 K 88 h. 17 strankam se je izplačalo hipotečnih posojil 25.300 K, 181 menic se je eskomptovalo za 66.227 K. Stanje vlog 2.744.099 K 13 h. Denarni promet 545.110 K 46 h. Vseh strank bilo je 940.

(Služba okrožnega zdravnika) je razpisana na Grosupljem, čas za vlaganje prošenj je do 10. sept. t. l.

(Umrli) je v New York-u dne 17. julija t. l. naš slovenski slikar gospod Alojzij Šubic v starosti 40 let. Zadela ga je kap in v nekoliko minutah je prominul. Rojen l. 1865 na Poljanah pri Zreh na Gorenjskem je dovršil gimnazijo v Ljubljani, se posvetil na to slikarstvu, dovršil slikarsko akademijo v Monakovem, služboval je nato nekaj časa na obrtni šoli v Ljubljani kot učitelj risanja, to službo vendar zapustil in se posvetil popolnoma cerkvenemu slikarstvu. Pred 3 meseci se je preselil v Ameriko, kjer je dobil jako dobro plačano cerkveno delo in njegova rodbina — žena in trije nedorastli otroci — so mu imeli tija slediti. Nepričakovana smrt mu je uničila vse njegove želje in ideje, rodbini, ki je v hudi stiski, odzvela skrbnega očeta in našemu narodu pa odličnega slikarja, katerega dovršena slikarska dela bodo še poznim rodом pričala o umetniku. Pokojnik je bil brat slikarjev Ivana in Jurija Šubic-a, kojih dela služijo v božjo čast in v slavo našega naroda.

(Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov) v Ljubljani je praznovalo dne 6. avgusta t. l. petdesetletnico svojega obstanka. Za obrtni in rokodelski stan si je v tem času pridobilo neprecenljivih zaslug in je vzgledno in spodbudno vplivalo na svoje mlajše sestre na deželi.

(Hud vihar) z nalivom je razsajal v nedeljo 6. t. m. po Kranjskem, zlasti hudo škodo je povzročil v novomeškem, trebanjskem in mokronoškem okraju na Dolenjskem, pa tudi v Ljubljani in v okolici je strela udarila obilokrat v drevesa,

v električno železnico, v gospodarska poslopja itd. Po nekod je padala tudi toča. Po hudi suši je naliv sicer namočil zemljo, vendar je povzročil tudi precejšnjo škodo, zlasti s odkrivanjem streh in podiranjem dreves itd.

(Tisoč kron nagrade) je obljubilo finančno ministertvo istemu, po koji ovadbi bi se prišlo na sled ponarejevalcem kovanega denarja. Že od l. 1897 krožijo po Dunaji in okolici iz britanije kovine, med katero je pomešano tudi nekaj srebra, ponarejeni enokronski, enogoldinarski in petkronski falsifikati in teh je vedno več. Enogoldinarski ponarejeni kovinski novci imajo letnici 1879 in 1888, enokronski in petkronski novci pa letnico 1900. Spoznati jih je potem, da če se jih prime v roke, da so kakor mastni, sivkaste kovine, lažji od pravih in imajo plitve črke pri narobnem napisu. — Ker se je bati, da bi se falsifikate tudi na deželo med naš priprosti narod zatrosilo, se s tem vsak na to ponarjenje opozarja!

(Prešernov spomenik) se bode slovesno odkril v Ljubljani dne 10. septembra t. l. Spomenik bode stal na Marijinem trgu, na prostoru, kjer je bila popred Bučarjeva prodajalnica oziroma Mayer-jeva hiša. Z odkupom te hiše in ž njo odstranitvijo je zadobil Marijin trg in poslopja, ki so tu po potresu na novo postavljena, neizmerno veliko, spomenik bode ta del mesta še povzdignil. Vsak poznavalec Ljubljane pred potresom ne more se dovolj načuditi, v koliko se je mesto tu povzdignilo in olepšalo. In tu bode stal spomenik — moža pesnika, ki je pred 70 leti in popred svojemu narodu podaril svoje neprecenljive vrednosti imajoče pesni.

(Za III. zasedanje porotnih obravnav), katere se bodo pričele 28. avgusta 1905 pri tukajšnjem okrožnem sodišču, izžrebani so glavnim porotnikom naslednji gospodje: Penca Franc, pos., Mokronog; Marolt Jožef, pos. in gost., Leskovec; Gospodarič Martin, pos. in mlinar, Log 3; Androjna Janez, pos., Log 1; Formbacher Janez, pos., Kočevje 46; Zupančič Franc, pos. in usnjar, Trebnje 23; Zupanc Janez, pos. in župan, Znojile 12; Bartol Ignac, pos. in gost., Ribnica 87; Rudesch Anton, grajščak, Ribnica 1; Šutej Janez, pos. in župan, Sodevce 18; Malnerič Martin, pos. in trg., Črnomelj 11; Černe Franc, pos. in trg., Sodinjavas 27; Planinšek Janez, pos., Gorenje Trebnje 11; Arko Anton, pos. in hotelir, Ribnica 56; Malnarič Janez, pos., Semič 84; Avgustin Janez, pos., Podturn 28; Podboj Jožef, pos. in mesar, Ribnica 69; Bukovec Janez, pos., Verčice 6; Fabijan Jožef, post. in gost., Male Lašče 7; Hočevar Janez, pos. in gost., Velike Lašče; Papež Jožef, pos. in gost., Dolenji Boštanj 24; Zupanc Jožef, pos., Toplice 6; Novoselec Franc, pos. in trg., St. Jernej 4; Ganser Karl, blagajničar, Kočevje 130; Prusnik Janez, pos. in trg., Turjak 18; Burgar Markus, pos. in strojar, Ribnica 121; Lov Alojzij, pos. in župan, Kočevje; Kužnik Anton, pos. in krčmar, Trebnje 13; Lindič Ignac, pos., Strelac 1; Kolenc Anton, pos., Mirna 6; Klun Jakob, pos. in trg., Ribnica 45; Fugina Juri, pos. in trg., Stari trg; Gutmannstal pl. Nikolaus, grajščak, Dvor; Göstl Janez, pos. in krčmar, Knežja Lipa 1; Majzelj Franc, pos. in krčmar, Bela cerkev 7; Lobe Franc, pos. in krčmar, Zagradec 5. — Nadomestnim porotnikom izžrebani so naslednji gospodje: Ferlič Janez, pos. in krčmar, Rudolfovo 235; Dular Franc ml., pos., Jurkavas 8; Kastelic Franc, pos. in krčmar, Rudolfovo 258; Barborič Karl, pos. in trg., Rudolfovo 155; Appe Valentin, pečar, Kandia; Damisch Jožef, kavarnar, Rudolfovo 70; Šmalc Franc, pos., Zalog 9/8; Mramor Miha, pos. in usnjar, Rudolfovo 104; Može Franc, pos. Stopiče 3.

Gospodarske stvari.

— (Razglas) o sprejemu gojenk v gospodinjsko šolo c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani. Meseca oktobra se otvori osmi tečaj gospodinjske šole, ki bo trajal 12 mesecev. Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom čč. gg. sester iz reda sv. Frančiška. Zavod je v posebnem poslopiju poleg Marijanišča na Spodnjih Poljanah v Ljubljani. Pouk, ki je slovenski in brezplačen, zavzema poleg verouka, vzgojeslovja, zdravoslovja, ravnanja z bolniki, spisja in računstva vse one predmete, ki jih mora umeti vsaka dobra gospodinja, zlasti se pa poučuje teoretično in praktično o ku-

hanju, šivanju (ročnem in strojnem), pranju, likanju, živino-reji, mlekarstvu, vrtnarstvu itd. Gojenke se istotako vežbajo v gospodinskem knjigovodstvu ter v ravnanju z bolniki in z bolno živino. Gojenke, ki se žele učiti nemškega jezika, dobe v tem predmetu brezplačen pouk in priliko, da se v enem letu zadosti privaditvi nemškemu jeziku. Gojenka, ki bo sprejeta v zavod, plača na mesec za hrano, stanovanje, kurjavo, razsvetljavo, perilo, t. j. sploh za vse, 30 K, ali za ves tečaj 360 K. — Vsaka gojenka mora prinesiti po možnosti naslednjo obleko s seboj: Dve nedeljski obleki, tri obleki za delo, dva para čevljev, nekaj belih in barvanih jopic za ponoči, štiri barvana spodnja krila, dve beli spodnji krili, šest srajc, šest parov nogavic, 10 do 12 žepnih robcev, šest kuhinjskih predpasnikov in tri navadne predpasnike. (Predpasniki za delo se tudi preskrbe v zavodu proti plačilu.) Če ima katera več obleke, jo sme prinesiti seboj. Deklice, ki hočejo vstopiti v gospodinsko šolo, morajo: 1. dovršiti že 16. leto; le izjemoma, v posebnega ozira vrednih slučajih se more dovoliti sprejem mlajših učenk; 2. znati čitati, pisati in računati; 3. predložiti zdravniško spričevalo, da so zdrave; 4. predložiti obvezno pismo staršev ali varuha, da plačajo vse stroške; 5. zavezati se, da bodo natančno in vestno izvrševale vsa dela, ki se jim nalože, ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu. Prošnje za sprejem, ki jim je priložiti šolsko in zdravniško spričevalo ter obvezno pismo staršev, oziroma varuha, naj se pošljejo do 15. septembra t. l. glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani. V prvi vrsti se v gospodinsko šolo sprejemajo deklince, ki imajo domovinsko pravico na Kranjskem; če bo pa v šoli prostora, se bodo sprejemale tudi prosilke iz drugih dežel.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

— (Obrastki pri turščici.) Kakor drugo žito tako se tudi turščica lahko obraste. Navadno izraste iz spodnjega kolenca en sam odgnanek. Ker se ti obrastki ne razvijejo, ampak so le na škodo, naj se odstranijo. Prav sedaj je čas, da pregledujemo turščico in da jo otrebimo teh nepotrebnih „otrok“, kakor jih po nekaterih krajih imenujejo. Pri tej priliki naj se tudi slak potrga, ki dela škodo na turščici.

— (Namakanje pšenice v formaldehidu.) Namesto galice se priporoča v novjšem času tudi formaldehid za namakanje pšenice proti snetjavosti. Kmetijska šola na Grmu je letos namakala ječmen v raztopini formaldehida, in sicer s prav dobrim uspehom. Ker je formaldehid jako ostra in močna tekočina, se vzame na 1 kg. formaldehida (40 odstotnega) po 300 litrov vode. Tolika množina zadostuje, da se namoči po 600 l pšenice. Namakati se sme samo četrt ure ali 15 minut. Formaldehid se dobi v steklenicah po najmanj 1 kilo in stane taka steklenica (pri Union, Actien-gesellschaft für chemische Industrie, Wien, VI., Magdalenen-strasse 8) znesek 2 K. Prav bi bilo, da bi napredni gospodarji delali poskušnje s takim namakanjem.

— (Praha po strnišču.) Če delamo po strnišču praho, naj se strnišče takoj preorje in sicer plitvo. Tako preoranega strnišča pa ni puščati v surovih brazdah, kakor delamo pri jesenski prahi, ampak ga je z brano prevlačiti, da se zemlja tako ne suši in da plevel lažje izkali. Kjer imajo lahko zemljo, se praha tudi še povajja, da se izpolnijo vse votline v zemlji in da strnišče bolj in prej segnijo. Po naših krajih se ne priporoča delati praha po strnišču. Bolje je, da obsejemo take njive s hitro raztočimi krmskimi rastlinami, najbolje s takimi, ki sprejemajo dušik iz zraku, kakor n. pr. grašico.

— (Strniščna repa) se pri nas povsod prideluje. Potrebna ji je pa dobro pognojena zemlja. Če manjka gnojja in če zemlja ni dosti močna od prejšnje gnojitve, potem ji lahko pomagamo z gnojnico ali čilskim solitrom. Letos se je bati, da jo bodo izdelavale boljše in pozneje gosence. Proti gosencam kaže poskušati slano vodo, kakor se je že v tem listu priporočalo proti gosencam na zelju.

— (Gosenčje leto.) Letos imamo pri našem zelju gosenčje leto. Kakor nastopa keber v kebrovih letih v velikih množinah, tako nastopa letos gosenca kapusovega belina. Povsod se toži, da dela veliko škodo na zelju. Kot prav dobro sredstvo proti tej golazni se priporoča tudi živinska sol.

Ta se zvečer raztrosi po zeljnih rastlinah, do jutra jo pa rosa raztopi. Baje, da se tako osoljenega zelja gosence bojé in da izginejo.

— („O užitnini od vina in mesa“) je naslov knjižici, ki jo je pravkar izdala c. kr. kmetijska družba kranjska. Knjižica obsega 86 strani navadnega formata. Spisal jo je c. kr. finančni višji komisar Makso Kostanjevec. — Vino in meso! Kdo ne pozna teh predmetov? Vinorejec in živinorejec, ki jih pridelujeta, krčmar in mesar, ki jih razpečavata, konsument, ki jih uživa, vsakdo jih pozna, kajti so življenski predmeti. Naravno je torej, da so postali ti predmeti že zgodaj vir državnih dohodkov. Naložila se je nanje užitnina. Kakor konsumne davke sploh, plačuje užitnino od teh predmetov neposredno pridelovalec ali prodajalec, posredno pa uživalec, kajti v cenah jo prvi prevajali na zadnjega. Koliko pa je ljudi, ki plačujejo na ta način užitnino od teh predmetov, ne da bi jih sploh zanimalo vprašanje o užitnini? Koliko je dalje užitnino neposredno plačujočih ljudi, ki se pač zanimajo za užitnino, a nimajo prilike, da bi se seznanili z zadevnimi določbami. In vendar je poznanje teh predpisov zanje največje važnosti, da jih ne kršijo in ne zabredejo stem v kazni, gotovo zanimivo pa tudi za konsumenta v obče. Zaradi tega pa veljaj vsakomur: „Vzemi knjižico, ki je pravkar izšla, in čitaj!“ — Knjižica je pisana vseskozi v poljudnem, vsakomurumljivem slogu. Namenjena je širšemu občinstvu, posebno pa krčmarjem, mesarjem in dararjem. Razdeljena je v dva dela. Prvi del obsega razpravo o užitnini od vina, vinskega in sadnega mošta, drugi del razpravo o užitnini od mesa. Oba dela sta zopet razdeljena v poglavja, kjer nas gospod pisatelj seznanja s pravicami in dolžnostmi obrtnih, obenem pa tudi zasebnih strank, ki izvršujejo takozvana davkovna dejanja; dalje z razmotrivanjem o teh davkovnih dejanjih samih, o kontroli itd.; končno s kazenskimi določbami za prestopke užitninskih predpisov. Te nam navaja v obliki praktičnih slučajev, ki se brez dvoma pogosto dogajajo. Za dodatek ima knjižica kratke opombe glede dohodarstveno-kazenskega postopka v obče in glede pravnih sredstev. — Preprosto ljudstvo kaj pogosto krši užitninske predpise iz nevednosti. Saj pa tudi ni čuda! Odkod naj preprost človek izve, kaj je pravo in kaj ne, ko nimamo spisov v domačem jeziku, ki bi ga o tem poučili. Celo olikanemu občinstvu je užitnina le malo znana. Temu nedostatku se je sedaj odpomoglo. V obliki poljudne razprave, izogibajoč se citatom zakona, nam je g. pisatelj podal težka, včasih celo sporna vprašanja, tikajoča se omenjenih predmetov. Tudi čigar duh ni vaje na znanstvena razmotrivanja, bo našel v knjižici pri pazljivem čitanju to, kar bo iskal. Ne dvomimo, da bo v spisu našel sveta vsakdo, ki se zanima za predmet, bodisi da se sam peča z užitninskimi dejanji, bodisi da se sicer zanima zanje. Za blagor ljudstva vselej in povsod z najlepšimi uspehi delujoča c. kr. kmetijska družba kranjska, ki je iz mnogobrojnih jej došli vprašanj spoznala veliko potrebo take poljudne slovenske knjige, si je stekla z izdajo te knjižice novih zaslug. Naj bi tudi občinstvo v svojo korist pridno segalo po knjižici, kar stori tem lažje, ker jej je cena samo 1 K 50 h s poštino vred. Knjiga se naroča pri kmetijski družbi v Ljubljani. Denar je naprej poslati.

Pregloboko užaljen naznanjam v svojem in v imenu svojih bratov in sestre vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je danes ob 8. uri dopoldne naša prisrčno ljubljenca

m a t i

po kratki, a strašno mučni bolezni, v 72. letu svoje starosti sladko v Gospodu zaspala. Nepozabna rajnica priporoča se v blag spomin in molitev.

Sela pri Šumbergu, 2. avgusta 1905.

Josip Kos,
župnik.

(179)

Zahvala.

Slavnemu odboru obrtne zadruge v Rudolfovem se zahvaljujem za podeljeno mi podporo v znesku 40 kron, kojo mi je omenjeni slavni odbor blagovoljno naklonil v nadaljno izobrazbo svojega obrta na c. kr. obrtnem muzeju na Dunaju.

Spoštovanjem

Jos. Paulin, krojaški mojster
Kandija, Rudolfovo.

(175)

OKLIC.

Hiša umrle Mete Perše v Novem mestu, pripravna za vsako obrt, z vrtom in gozdom, ul. št. 142 kat. občine Novomesto, prodala se bode v smislu sklepa c. kr. okrajnega sodišča 16. marca 1905 A 51/5 na prostovoljni dražbi

5

18. avgusta 1905

od 10. do 12. ure dopoldne v notarski pisarni v Novem mestu, kjer so tudi pogoji na ogled.

Rudolfovo, dne 1. avgusta 1905.

(176)

Graščina Jurovo pri Metliki

— prodaja —

(180-2-1)

80 komadov raznovrstne živine

kakor: konj, volov, krav in mlade živine ter raznovrstnih poljedelskih strojev in orodja.

V Kandiji pri Rudolfovem je iz proste roke
na prodaj **veliko posestvo**

obstoječe iz dveh hiš, hleva, svinjaka in kozolca. Pri hišah se nahaja lep vrt, njive in travnik.

Več pove lastnica

(94-0-8)

Zofija Kastelic v Kandiji.

Malo, čedno

(170-0-2)

stanovanje

se odda

v Skabernetovi hiši v Novem mestu.

2 2
prodajalni

(93-0-8)

na Glavnem trgu v Novem mestu ste takoj
za oddati. — Ravno tam je dobiti

izvrstno dolensko vino

lastnega pridelka v majhni in večji množini.

Natančneje pri

g. Ant. pl. Fichtenau v Novem mestu.

Lepo

(131-0-5)

prostorno STANOVANJE

je za oddati s 1. septembrom 1905. Obstoja iz 3 ali 4 sob, kuhinje, kleti, drvarnice in sploh z vsemi zraven spadajočimi potrebščinami. Več pove upravništvu „Dol. Novic“.

Na **c. kr.**

obrnem muzeju na Dunaju

izprašani krojaški mojster Jos. Paulin se uljudno priporoča slav. občinstvu in vsem stanovom v izdelovanje vsakovrstnih kakor: salonskih, jaket, šport in navadnih oblek po najnovejšem kroju. Solidno delo po primerni ceni.

Sprejme se tudi **pomočnik.**

Spoštovanjem

Jos. Paulin,
Kandija — Rudolfovo.

(169-3-2)

Ženske lase

zmešane in rezane kupujem na malo in veliko. Vsaki nabiralec las, naj se prepriča, da plačujem od zdaj najvišjo ceno. — Izdelujem vsa vlasolarska dela, vlasulje (baroke), lasne verižice, kite in umetne slike iz las po najnovejšem izdelku. — V zalogi imam najfinejša mila, dišave za obleko, glavnike za dame itd.

Spoštovanjem se priporočujem

(276-24-18)

Ivan Svetec, brivec in vlasoljar
Glavni trg (nasproti mestne hiše).

Nova mizarska delavnica.

V moji novi hiši

na Bregu v Rudolfovem

se izdelujejo vsakovrstna mizarska dela.

Prevzamem stavbinska dela, izvršujem solidno in trpežno vsake vrste notranjo opravo, prevzamem v to stroko spadajoča popravila. Imam na skladišču mnogo suhega lesa, ter sem pripravljen, solidno in ceno postreči.

Spoštovanjem

(165-0-2)

Ivan Kastelic,
mizarski mojster.

FRANC KAISER, PTUJ

posestnik vinogradov v mestni gori pri Ptuj, Sv. Elizabeti, Paradižu, Tramskem vrhu, Vel. Okiču, Malem Okiču, Rodinskem vrhu, Slatini, Dobravi, Pohorju in Slov. Goricah

priporoča svojo

(174-4-1)

bogato zalogo štajerskih vin

domačega pridelka, in posebno
spodnještajerskega **cvička**

kakor tudi ceno belo vino.

Žganje iz lastnih žgalnic.

Ceniki in vzorci na zahtevanje brezplačno in poštne prosto.

Ponos vsake gospo-
dinje je dobra kava.

Kathreinerjeva Kneippova sladna kava

se ne bi smela pogrešati več v no-
benem gospodinjstvu, kadar se na-
pravlja vsakdanja kavina pijača.

o o o

Zahtevajte le izvirne zavoje z imenom
»Kathreiner« in ne kupujte nikoli, kar
se odtehtuje odprto.

Slovenskih 1a 1905

Naznanilo in priporočilo.

Franc Kužnik, posestnik in mesar na Vidmu ob Savi, na-
znanja slav. občinstvu, da ima vedno v zalogi izvrstno prešano,
žlebnato

strešno opeko (Falzziegel)

in stane 1000 komadov 38 gld. = 76 K. Kdor ga tedaj potrebuje,
naj se oglasi pri njem, s prepričanjem, da bo s postrežbo
zadovoljen.

(168-3-2)

Štupo (seme) lesičjega répa

(glej podobo)

kupuje po najvišji ceni

lekarna

Jos. Bergmann

v Rudolfovem.

(170-3-1-)

Ob lepem vremenu bo
sv. maša na GORJANCIH
v četrtek 17. avgusta ob 8. uri.

Tako je dana prilika pohiteti na višave tistim, ki
v nedeljo ne morejo z doma.

Kočijaž ob enem majer

se takoj sprejme

v prav prijetno službo z dobro plačo.

Taisti naj bode oženjen, toda brez otrok; razumeti mora
dobro vsa dela pri gospodarstvu in na polju ter mora imeti
posebno spretnost pri konjih. Žena pa bi morala pomagati
pri domačih opravilih.

Kje, pové upravništvo „Dol. Novic“.

(177-3-1)

Zdravje je največje bogastvo! — Zdravje je največje bogastvo!

Kapljice sv. Marka.

(269-20-19)

Te glasovite in nedosegljive KAPLJICE sv. MARKA se uporabljajo za zunanjo in notranjo uporabo.
Osobito odstranjujejo trganje in koljenje po kosteh, nogah in rokah, ter izlečijo vsaki glavobol. One delujejo
nedosegljivo in spasonosno pri boleznih na želodcu, ublažujejo katar, urejujejo izmečke, odpravijo naduho,
bolečine in krče, pospešujejo in zboljšujejo prebavo, čistijo kri in čreva. Preženejo velike in male gliste, ter
vse bolezni, izvirajoče od glist. Delujejo izborna proti hripavosti in prehlajenju. Lečijo vse bolezni na jetrih
in slezih ter koliko in ščipanje v želodcu. Odpravijo vsako mrzlico in vse bolezni, izvirajoče od mrzlice. Te

kapljice so najboljšo sredstvo proti boleznim na maternici in madroni, radi tega ne bi smele manjkati v nobeni meščanski in kmetijski hiši.
Dobiva se samo: „MESTNA LEKARNA, ZAGREB.“ Raditega naj se naroča naravnost pod naslovom: „Mestna lekarna, Zagreb, Markov
trg štev. 50, poleg cerkve sv. Marka.“

Denar se pošilja naprej ali povzame. Manj kakor 12 steklenic se ne pošlje. Cena je naslednja in sicer franco postavljena na vsako pošto:

1 ducat (12 stekl.) 4 K — v	3 ducati (36 stekl.) 11 K — v
2 ducata (24 stekl.) 8 K — v	4 ducati (48 stekl.) 14 K 60 v
5 ducatov (60 stekl.) 17 K — v	

Na razpolago imam na tisoče priznanih pisem, katerih mi ni mogoče radi pomanjkanja prostora navesti. Zato navajam samo imena nekaterih
gospodov, ki so uporabljali „kapljice sv. Marka“ z najboljšim vspehom, ter popolnoma ozdravili: Ivan Baretinčič, učitelj; Stjepan Barić, župnik; Ilija
Mamić, opankar; Janko Kišulj, kr. nadlogar; Stjepan Seljanić, seljak; Sofija Vukelić, šivilja itd. itd.

MESTNA LEKARNA, Zagreb, Markov trg štev. 50, poleg cerkve sv. Marka. Ustanovljeno l. 1360.

Ti ne najdeš nikoli v dosego nežnega, čistega lica in odstranitev pég, boljšega in vspešneje delujočega zdravilnega mila kot je znano

Bergmann-ovo lilijino milo
(znamka: 2 rudarja)

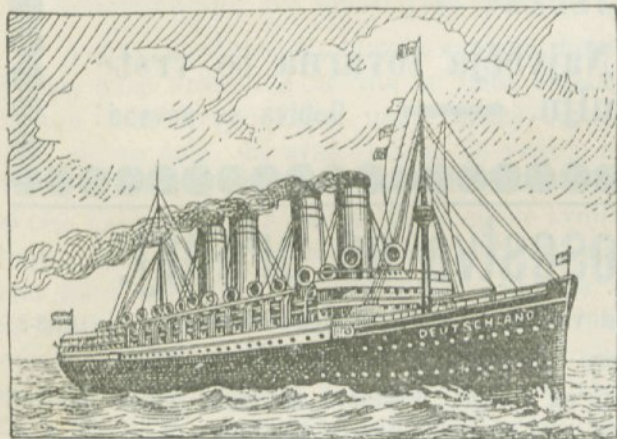
tvrdke Bergmann & Co., Tečen ob Elbi.

Dobi se komad po 80 h pri:
lekarn. S. pl. Sladovič in v trgovini A. Oblak v Novem mestu.

Vino

(127-6-6)

lastnega pridelka je na prodaj v vsaki množini in po ugodni ceni v graščini Bajnof pri Rudolfovem.

HAMBURG - AMERIKA

Iz Ljubljane v
NOVI YORK samo
6 dni z dobro, prosto hrano.

Odhaja se iz LJUBLJANE vsak ponedeljek, torek in četrtek v tednu.

Izvrstna, sigurna vožnja z brzoparniki.

(233-24-23) Pojasnila po večkrat brezplačno.

FR. SEVING, Ljubljana
31 Dunajska cesta 31 — zraven šranje.
Zastopnik:

Singer-jevi šivalni stroji.

Original Singer šivalni stroji
Original Singer šivalni stroji
Original Singer šivalni stroji
Original Singer šivalni stroji
Original Singer šivalni stroji

so vzorni v konstrukciji in izvedbi.
so neuprljivi za obrt in domačo rabo.
so najbolj razširjeni v tovarniških obratovistihih.
so neprekosljivi glede trpežnosti in zmožnosti.
so posebno pripravljeni za moderno vezenje.

Brezplačni poučni kurzi za vse domače šivanje in za moderno vezenje. Svila za vezenje v vseh barvah v veliki izbiri v zalogi. Elektromotorji za posamezne stroje za domačo porabo.

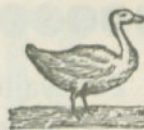
SINGER Co. šivalni stroji, deln. družba

Ljubljana, Sv. Petra cesta šteč. 6.

(153-11-3)

„Grand Prix.“
Najvišje odlikovanje.

Pariz
1900

Ceno češko perje za blazine!

5 kilo: novo oskubljeno K 9'60, boljše vrste K 12'— belo kakor mah mehko K 18'—, K 24'—, belo kot sneg, kakor mah mehko, oskubljeno K 30'—, K 36'— se razpošilja poštne prosto po poštnem povzetju. Zamenja in preklic proti povrnitvi poštne dovoljen.

Benedikt Sachscl, Lobes 294, pošta Plzen, Češko. (160-6-2)

V Gor. Polju pri Št. Jerneju

(166-3-2)

se prodaja

samogibno
nastavljajoča se **tavoletna žaga**

z dvema rešetkama (Gatter) in cirkularno ploščo, dobro idoča, s potrebno sušilnico za les, zraven spadajočim sadnim vrtnom in nekoliko gozda.

Natančneje se izve pri lastnici gospej Emi WUTSCHER v Brezovici pri Št. Jerneju (Dolenjsko).

!! Hotel „ILIRIJA“ !!

Ljubljana

Kolodvorske ulice št. 22

2 minuti od južnega kolodvora.

Shajališče vseh **Dolenjcev** in **Belokranjcev**.

Udobni restavracijski prostori, moderno urejena kavarna z dvema najnovejšima biljardoma ameriškega sistema, lepo nanovo urejene sobe za prenočevanje. — Kopalne sobe v hiši. — Točijo se najboljša štajerska naravna vina, pristni dolenjski cvicek iz Gadove peči, kakor tudi fina metliška vina. — Izborna kuhinja.

Postrežba točna. Cene nizke.

Za mnogobrojen obisk prosi spoštovanjem

Fric Novak.

(154-3-3)

Zahtevajte pri nakupu

Schicht-ovo štedilno milo

z znamko „jelen“.

(161-16-2)

Ono je

zajamčeno čisto

in brez vsake škodljive primesi.

Pere izvrstno.

Varstvena znamka.

Kdor hoče dobiti zares jamčeno pristno, perilu neškodljivo milo, naj pazi dobro, da bo imel vsak komad ime „SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“.

GEORG SCHICHT, Aussig. — Največja tovarna te vrste
Dobiva se povsod! — na evropejskem ozemlju. — Dobiva se povsod!

Suhe jedilne

(155-10-3)

gobe

(la. gosp. gobe) kupuje v vsaki množini v vrečah po 20–25 klg. A. ŠMYRA, Dunaj 17, Elterleinplatz 7. 133 D.

A 73/5

5

OKLIC

s katerim se kliče dedič, čigar bivališče je neznan.

C. kr. okrajno sodišče v Radečah naznanja, da je umrla dne 5. julija 1905 v Kamenškem št. 23 Jozefa Alauf roj. Gole, zapustivši ženitno in dedno pogodbo z dne 15. maja 1884, št. 13.981.

Ker je sodišču bivališče pogodbenega dediča Franc-a Alaufa v Ameriki neznan, pozivlja se taisti, da se v enem letu od spodaj imenovanega dne pri tem sodišču javi in zglesi za dediča, ker bi se sicer zapuščina obravnavala le s zglasivšimi se dediči in z njemu postavljenim skrbnikom g. Ivanom Prijateljem iz Št. Janža.

C. kr. okr. sodišče Radeče oddelek I,
dne 11. julija 1905.

(158-3-3)

Posestvo na prodaj.

V Žabji vasi št. 38 poleg Novega mesta je (167-3-2)

— gostilna in trafika —

po nizki ceni na prodaj. Posestvo se lahko plača na več obrokov. Cena izve se ravno tam v gostilni.

Za 10.000 hektolitrov

vinskih sodov

vsake velikosti, počenši od 5 do 70 hektolitrov

proda po jako nizki ceni tvrdka

Aleks Breyer i sinovi,

veletržci z vinom in rakijo. Križevci.

(157-5-3)

Pozor! Bolnemu zdravje!

Pozor! Slabemu moč!

Pakraške kapljice in Slavonska biljevina sta danes dva najbolj priljubljena ljudska leka, ker delujejo gotovo z najboljšim uspehom, ter si tako pridobivajo sloves po vseh delih sveta. Manj kot 12 steklenic se ne pošilja. **Pakraške kapljice:** delujejo proti vsem boleznim želodca in črev, odstranjujejo krče, bolečine v želodcu, preganjajo vetrove in čistijo kri, pospešujejo prebavo, odganjajo male in velike gliste, odpravljajo mrzlico in vse od te izhajajoče bolezni. Lečijo dalje vse bolezni na jetrih in slezah. Najboljše sredstvo proti bolezni maternice in madrona, vsled česar ne smejo manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši. — Naroči naj jih vsakdo pod naslovom: Peter Jurišić, lekarnar. Pakrac 205, Slavonija. Denar naj se pošlje naprej ali s povzetjem. Cena je sledeča in sicer franko na vsako pošto:

12 stekl. (1 tucat) 5.— K, 24 stekl. (2 tucata) 8.60 K, 36 stekl. (3 tucati) 12.40 K,
48 stekl. (4 tucati) 16.— K, 60 stekl. (5 tucato) 18.— K

Slavonska biljevina: se rabi z uprav sijajnim in najboljšim uspehom proti zastarelemu kašlju, boleti v prsih, prehlajenju, hripavosti v grlu, težkemu dihanju, astmi, zbadanju, kataru, odstranjuje goste slin in deluje izvrstno pri vseh tudi najstarejših boleznih v prsih in na pljučih.

Cena je naslednja franko na vsako pošto:

2 izvozni stekl. 3.40 K, 4 izvozne stekl. 5.80 K, 6 izvoznih stekl. 8.20 K.

Manj kot dve steklenici se ne pošilja. Denar naj se pošlje naprej ali se pa povzame. Prosim, da se naročuje samo in izrecno le pri meni pod naslovom:

Peter Jurišić, lekarnar, Pakrac br. 105, Slavonija.

(281-20-18)

Vidmanić kaže seljanom moč „Pakraških kapljic in Slavonske biljevine.“